

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра загальноправових та політичних наук

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Некласична політична теорія

Освітня програма: _____ Політологія _____

Спеціальність: _____ 052 Політологія _____

Галузь знань: _____ 05 Соціальні та поведінкові науки _____

Ступінь вищої освіти: _____ магістерський _____

Затверджено на засіданні кафедри
загальноправових та політичних наук

Протокол №12 від 10 липня 2020 р.

м.Запоріжжя, 2020 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>Некласична політична теорія</i>
Рівень вищої освіти	<i>другий (магістерський) рівень</i>
Викладач	<i>Волобуєв Владислав Владиславович, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри загальноправових та політичних наук</i>
Контактна інформація викладача	<i>+380(61)7698626 kafedra_zpn@zntu.edu.ua, kafedrazpn@gmail.com</i>
Час і місце проведення навчальної дисципліни	<i>Згідно з розкладом</i>
Обсяг дисципліни	<i>Кількість годин для денного відділення – 90; кредитів – 3, розподіл годин (лекції – 14, семінарські – 14, самостійна робота – 60, інше-2), вид контролю – залік</i>
	<i>Кількість годин для заочного відділення – 90; кредитів – 3, розподіл годин (лекції – 4, семінарські – 2, самостійна робота – 84), вид контролю – залік</i>
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій</i>
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
<i>Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення дисципліни «Некласична політична теорія» базується на знаннях, одержаних при вивченні гуманітарних і соціально-економічних дисциплін.</i> <i>Постреквізити навчальної дисципліни. Здобуті здобувачем вищої освіти знання при вивченні дисципліни «Некласична політична теорія» є обов'язковими для таких складових подальшого навчання: «Сучасні теорії модернізації», «Гібридні війни та локальні конфлікти», «Сучасна зарубіжна політологія», переддипломна практик, кваліфікаційна дипломна робота.</i>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<i>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:</i> <u><i>загальні компетентності:</i></u> <i>знання предметної області та розуміння професійної діяльності.</i> <i>здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</i> <i>вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.</i> <i>здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</i> <u><i>фахові компетентності:</i></u> <i>знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології.</i> <i>застосування політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.</i> <i>розуміння особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту функціонування та взаємодії.</i> <u><i>результати навчання:</i></u> <i>застосовувати критичне мислення, раціональну аргументацію, аналіз та синтез.</i> <i>застосовувати здобуті знання у професійній діяльності.</i> <i>вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово у професійній комунікації.</i> <i>постійно вчитися та оволодівати сучасними професійними знаннями.</i> <i>генерувати нові ідеї (креативність) в фаховому полі.</i> <i>визначати, формулювати та пропонувати шляхи вирішення професійних теоретичних і практичних проблем.</i> <i>розуміти природу та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.</i> <i>володіти категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.</i> <i>розуміти принципи функціонування та закономірності розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.</i> <i>застосовувати політологічні поняття, теорії і методи до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.</i>	

- розуміти особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічний, історичний та соціокультурний контекст функціонування та взаємодії.
- використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для інтерпретації та змістовного аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.
- розуміти сучасні проблеми державотворення, ефективного функціонування політичних інститутів в різних країнах і насамперед в Україні. Уміння виявляти проблемні питання сучасної політології, аналізуючи відповідні розділи політичної сфери.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Некласична політична теорія» є вивчення нового світогляду на світ з початком постмодернізації.

5. Завдання вивчення дисципліни

Завданням даної дисципліни є вивчення соціального буття, яке вимагає переформування всіх суспільних сфер, і, зокрема, дотичних до них теоретичних надбудов.

6. Зміст навчальної дисципліни

Модуль І. Теоретик-концептуальні виміри неklasичної політичної теорії
Змістовний модуль 1. Концептуальні виміри постмодерну як парадигми світогляду
новітньої доби

Тема 1. Інтерпретаційні виміри феномену модернізації: аналіз основних наукових підходів

Основні риси модернізації. Понятійно-категоріальний апарат категорії модернізація. Сутність і зміст модернізації. Ідеологічні виміри теорій модернізації. Соціополітичний, інформаційно-політичний, ідеологічний, теоретичний фактори розвитку теорій модернізації.

Тема 2. Постмодерні суспільно-політичні трансформації

Модерн в об'єктиві сучасності. Модерн – незавершений проект (Ю. Габермас). Архітектоніка модерну та постмодерну. «Модернізація», «постколоніалізм», «постмодернізм» (Ентоні Д.Кінг). «Входи» в модерність: революції або реформи; незалежність; зовнішні загрози та вибіркові запозичення; завоювання, підкорення та присвоєння (Й.Терборн). Теорії постмодерну: комбінаційна схема Ф.Джеймсона. Ідея філософської політики Ж.-Ф.Ліотара (Ж.-Ф.Ліотар, В.Вельш).

Тема 3. Взаємодії держави і громадянського суспільства в умовах постмодернізму

Концептуальні пріоритети функціональної залежності громадянського суспільства та держави. Основні підходи до проблематики взаємодії держави і громадянського суспільства в умовах постмодернізму. Ключові компоненти громадянського суспільства: система потреб, захист власності та дотримання індивідуального інтересу. Легітимаційні функції суспільства. Концепція держави добробуту: виникнення та її втілення в життя у державі модерну

Змістовний модуль 2. Аналіз реалізації неklasичної політичної науки у полі сучасного політикуму

Тема 4. Влада як комунікативний код у політичній системі суспільства

Політична функціональна система в концепції самореферентних комунікативних систем Н.Лумана. Влада – комунікативний код політичної системи суспільства. Інтерпретація влади як засобу комунікації: від Т.Парсонса до Н.Лумана. Влада: парадокси самоспостереження Влада як «символічно генералізований» комунікативний засіб. Теорія диференціації генералізованих засобів комунікації. Знеособлення (деперсоніфікація) влади як наслідок «конвертування влади» (розвитку комунікативного коду). Влада як постійна селекція та обмеження можливостей. Вторинні кодування коду влади. Гроші, істина та влада: вплив на медійний код.

Структурна дифузія влади у сучасному суспільстві. Влада як смислова референція усіх операцій політичної системи. Функціонування влади: ситуація подвійної контингенції. «Ризик влади». Суспільна релевантність влади.

Політична теорія П.Бурдьє. Політичний капітал як символічний капітал. Кредит довіри та віра. Символ - репрезентація в політиці. Специфікація позицій в полі політики. Символічна влада масових медій.

Тема 5. Дисциплінарна влада, технології суб'єктивації в політичних теоріях

Дисциплінарна влада, пасторська влада та біо-влада. «Індивідуалізація» владних технологій. Біо-влада і біо-політика. Феномен «біо-політики населення». Тіло і людність як об'єкти «анатомо-політичної» та «біологічної» технологій влади. Зміна матриці влади: від «символіки крові» до «аналітики сексуальності».

Дві вісі політичної технології життя: дисципліна тіла та регуляція життя. Формування дисциплінарного апарату влади. Техніки дисциплінування: вишкіл та нормалізація. Перехід від трансцендентної до іманентної норми (М.Фуко, Бено Вагнер). Інструментарій дисциплінарної влади. Політична анатомія тіла. «Паноптизм» як модерний принцип організації влади. Владні технології «масовізації» людини. Режими інтерпеляції за Л.Альтюсером.

Тема 6. Дискурс як комунікативний інструмент реалізації влади

Місце і роль політичного дискурсу у функціонуванні влади. Дискурсивні практики підкорення. Міждисциплінарні дослідження дискурсу влади. Текст як безвладна знакова утопія. «Влада-знання» та «нова чуттєвість» як практики опору дискурсу влади.

Тема 7. Політика і суспільство в умовах «пост»-постмодерну

Сутність постмодернізму як сучасної соціокультурної реальності, його прояви і характеристики, вплив на націю-державу як суспільно-політичний проект модерної доби,

трансформація влади у постсучасних умовах та її наслідки для національної ідентичності, виникнення множинних лояльностей, та структурування суспільства, виявляється зв'язок постмодернізму і глобалізації.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин для денного відділення	Кількість годин для заочного відділення
1	Інтерпретаційні виміри феномену модернізації: аналіз основних наукових підходів	л / пр / срс	2 / 2 / 8	0 / 0 / 12
2	Постмодерні суспільно-політичні трансформації	л / пр / срс	2 / 2 / 8	0,5 / 0 / 12
3	Взаємодії держави і громадянського суспільства в умовах постмодернізму	л / пр / срс	2 / 2 / 8	0,5 / 0 / 12
4	Влада як комунікативний код у політичній системі суспільства	л / пр / срс	2 / 2 / 9	0 / 0 / 12
Модульний контроль				
5	Дисциплінарна влада. Технології суб'єктивації в політичних теоріях	л / пр / срс	2 / 2 / 9	0,5 / 0 / 12
6	Дискурс як комунікативний інструмент реалізації влади	л / пр / срс	2 / 2 / 9	0 / 0 / 12
7	Політика і суспільство в умовах «пост»-постмодерну	л / пр / срс	2 / 2 / 9	0 / 0,5 / 12

Модульний контроль

Підсумковий контроль

залік

8. Самостійна робота

Самостійна робота – це вид розумової діяльності, за якої студент самостійно (без сторонньої допомоги) опрацьовує в кожному змістовному модулі перелік тем (на основі опрацювання інформаційних джерел веде пошук відповідей на актуальні питання, вирішує практичні питання, складає тести, вирішує задачу або ситуаційну вправу, виконує інші завдання на основі знань, отриманих з підручників, книг, лекцій, практичних занять). Головною метою самостійної роботи є формування самостійності суб'єкта, що вчиться, формування його вмінь, знань і навичок.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Некласична політична теорія» виокремлено такі види самостійного навчання студента:

- 1) відпрацювання тем лекцій та практичних занять, виконання практичних робіт;
- 2) підготовка доповідей, презентація результатів власних досліджень та проекту;
- 3) підготовка до модульного контролю та заліку;
- 4) робота з інформаційними джерелами та ін.

Кожен із зазначених видів потребує від студентів наполегливої самостійної праці. Насамперед, потрібно, щоб кожен студент у процесі навчання дотримувався гігієни розумової праці. Викладач дисципліни на початку вивчення дисципліни проводить настановне заняття,

особливо зі студентами, які оформили індивідуальний графік навчання.

Здійснюється самостійна робота безпосередньо через зміст і методи всіх видів навчальних занять. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від аудиторних навчальних занять час. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів, регламентується робочим навчальним планом.

Завдання до самостійної роботи мають унеможливити механічне заучування студентами фактичного матеріалу або поверхове знайомство з явищами та процесами. Для отримання позитивної оцінки студент повинен не просто продемонструвати володіння певним обсягом знань, а й уміти розв'язувати певні елементи наукових проблем, аналізувати та систематизувати отримані дані, знаходити оригінальні рішення на підставі самостійно здобутої інформації, формулювати й відстоювати власну точку зору. Йдеться, передусім, про самостійне опрацювання навчальної, наукової та довідкової літератури. Рекомендованим елементом цієї роботи студентів є ведення записів (допускається й електронний варіант або презентація). Такий підхід сприяє кращому засвоєнню фактичного матеріалу, дає можливість зберегти його в зручному для використання вигляді. Рівень виконання студентом самостійної роботи враховується при виставленні підсумкової оцінки за змістовими модулями навчальної дисципліни.

Студенти мають змогу отримати завдання та завантажити свої напрацювання в систему дистанційного навчання (moodle) НУ «Запорізька політехніка» (<https://moodle.zp.edu.ua/>).

Теми	Кількість годин для денного відділення	Кількість годин для заочного відділення
Тема 1. Некласична політична теорія: засади та історія питання	8	12
Тема 2. Інтерпретаційні виміри феномену модернізації: аналіз основних наукових підходів	8	12
Тема 3. Трансформація політичного дискурсу в умовах постмодернізму	8	12
Тема 4. Біовлада та біополітика.	9	12
Тема 5. Категорія «влада-знання»: соціальнополітичні технології знань.	9	12
Тема 6. Некласичні теорії дисциплінарної влади: Л. Альтюсер, Б. Вагнер, Ф. Гватарі, Ф. Джеймсон	9	12
Тема 7. Розвиток демократії в модерну добу: еволюційні ризики і захворювання — рецепти та лікування за сучасних умов	9	12
Разом	60	84

Консультативна допомога студенту надається у таких формах:

- особиста зустріч викладача і студента за графіком консультацій <https://zp.edu.ua/kafedra-zagalnopravovyh-ta-politychnyh-nauk>;
- листування за допомогою електронної пошти kafedra_zpn@zp.edu.ua (у форматі 24/7); відеозустріч, аудіоспілкування або чат консультації (за графіком консультацій викладача).

9. Система та критерії оцінювання курсу

Зведена таблиця набору балів за семестр

Бали за навчальний семестр	Розподіл балів за змістовними модулями	
Вид заняття	1 зміст. модуль (максимум балів)	2 зміст. модуль (максимум балів)
Поточний контроль	60	60
Модульний контроль (МК)	40	40

Всього по змістовним модулям 1 та 2	100	100
Всього за вивчення дисципліни	100 (3M1 + 3M2 / 2)	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
85-89	добре	
75-84		
70-74		
60-69	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Політика курсу

Політика відвідування аудиторних занять (особиста присутність студента). Відвідування занять є обов'язковим компонентом в системі вивчення курсу, набуття загальних та фахових компетентностей (відвідування лекцій та практичних занять). Самостійну роботу студент виконує у системі дистанційного навчання (<https://moodle.zp.edu.ua/>). За об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, інше) аудиторні види занять та завдань також можуть бути трансформовані в систему дистанційного навчання.

Політика дедлайнів. Студент зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) студент має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел у проектних завданнях.

Політика дотримання прав та обов'язків студентів. Права і обов'язки студентів відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»

(https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protsesu.pdf).

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і студентом в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».